

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce **Ing. Štěpána Bláhy, insolvenčního správce PIVOVARU EGGENBERG, a. s.**, se sídlem Český Krumlov, Latrán 27, zastoupeného JUDr. Michalem Vondráčkem, advokátem se sídlem Praha 2, Polská 4, proti žalovanému **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 31, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 10. 2013, č. j. 10 Af 34/2013 - 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Žalobci **s e v r a c í** zaplacený soudní poplatek za toto řízení ve výši 5000 Kč. Poplatek bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Finančního ředitelství v Českých Budějovicích (dále též jen „žalovaný“) ze dne 6. 12. 2012, č. j. 7753/12-1700, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Finančního úřadu v Českých Budějovicích (dále jen „správce daně“) ze dne 2. 7. 2012, č. j. 362232/12/077980302427, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím správce daně byl žalobci uložen odvod za porušení rozpočtové kázně podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, ve výši 48 368 927 Kč. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou, kterou se domáhal zrušení obou těchto rozhodnutí. Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) ze dne 14. 10. 2013, č. j. 10 Af 34/2013 - 25 (dále jen „napadené usnesení“), však byla žaloba odmítnuta.

Jak vyplynulo z odůvodnění napadeného usnesení, rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 17. 12. 2012, a proto lhůta k podání žaloby podle § 72 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) uplynula dne 18. 2. 2013. Žaloba však byla krajskému soudu osobně doručena teprve dne 21. 2. 2012, tedy opožděně. Jelikož je prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby proti správnímu rozhodnutí ustanovením § 72 odst. 4 s. ř. s. výslovně vyloučeno, nezbylo krajskému soudu než žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Proti tomuto usnesení brojí nyní žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž odkazuje na důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti především uvádí, že v období od 21. 10. 2012 do 15. 12. 2012 byl hospitalizován s vážným onemocněním v Nemocnici České Budějovice, a. s., a ještě v následujících dnech po propuštění trpěl sníženou pohyblivostí. Do zaměstnání nastoupil až dne 10. 1. 2013, avšak stále byl omezen v pohybu v důsledku předchozí nemoci. Téhož dne obdržel ve své kanceláři rozhodnutí žalovaného s poznámkou, že bylo převzato dne 21. 12. 2012, aniž by si byl vědom, že jeho kanceláři bylo doručeno již dříve. Ačkoli je stěžovateli známa judikatura Nejvyššího správního soudu, podle níž nelze zkoumat, z jakých důvodů nebyla lhůta pro podání žaloby dodržena, a podle které nelze zmeškání této lhůty prominout, stěžovatel poukazuje na fakt, že rozhodnutí žalovaného se do jeho dispoziční sféry fakticky dostalo teprve dne 10. 1. 2013 a že před tímto datem se s ním, s ohledem na dlouhodobou hospitalizaci a domácí léčení, neměl možnost seznámit. Žaloba tedy byla podána v zákonné lhůtě, a stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje námitky uváděné stěžovatelem za neopodstatněné a právně irelevantní. I kdyby se, jak stěžovatel tvrdí, dostalo rozhodnutí žalovaného do jeho dispozice až 10. 1. 2013, měl stále dostatek času na podání žaloby, neboť lhůta končila teprve dne 18. 2. 2013. Zdůvodnění, že se spoléhal na poznámku o dni převzetí zásilky, kterou mělo být rozhodnutí žalovaného zřejmě některým z jeho spolupracovníků opatřeno, pokládá žalovaný za nepatřičné a dodává, že stěžovatel si musí být vědom svého pochybení a nést procesní důsledky, které z opožděně podané žaloby vyplývají.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., jehož se stěžovatel dovolává, spočívá v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Předmětem přezkumu je tedy výlučně otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatele podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. věcně neprojednal a odmítl ji jako opožděně podanou. Nejvyšší správní soud proto musí nejprve posoudit, zda v řízení před krajským soudem byly splněny podmínky pro odmítnutí žaloby pro opožděnost [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], tedy zda žaloba byla stěžovatelem skutečně podána teprve po uplynutí lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Na druhém místě je třeba vypořádat s tím související argumentací, že na straně stěžovatele v rozhodné době panovaly specifické okolnosti, které mu bránily podat žalobu dříve, a rozhodnout, zda tyto okolnosti jsou ze své povahy schopny zvrátit případné důsledky spojené se zmeškáním lhůty pro podání žaloby.

Podle § 72 odst. 1, věty první s. ř. s. platí, že *žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem,*

pokračování

nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Pro počítání lhůt se použije § 40 s. ř. s., jehož druhý odstavec stanoví, že lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením sboduje se dnem, který určil počátek lhůty, a není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce. Podle § 40 odst. 3 s. ř. s. platí, že pokud případně poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den; to neplatí o lhůtách stanovených podle hodin. Ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. konečně výslovně uvádí, že zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout.

Nejvyššímu správnímu soudu předně ze spisu žalovaného vyplynulo, že rozhodnutí, proti němuž žaloba směřovala, adresoval žalovaný na adresu sídla stěžovatele, avšak stěžovatel zde zastižen nebyl a ani jiná osoba za něj zásilku nepřevzala. Proto byla zásilka s rozhodnutím žalovaného uložena dne 7. 12. 2012 u držitele poštovní licence a připravena pro stěžovatele k vyzvednutí. Z doručky vyplývá, že k převzetí zásilky došlo dne 17. 12. 2012; kromě data převzetí se na doručence nachází také otisk razítka „Ing. Š. B. – ÚFK, Úspora financí klientů (...)“ a podpis, v jehož případě však Nejvyšší správní soud není schopen s jistotou určit, zda patří stěžovateli, nebo jiné osobě k převzetí oprávněné či zmocněné. Z uvedeného důvodu lze připustit, že zásilka obsahující rozhodnutí žalovaného mohla být onoho data 17. 12. 2012 vyzvednuta i jiným subjektem než přímo stěžovatelem (například některým ze zaměstnanců jeho kanceláře) a že tato osoba opravdu později mohla, jak stěžovatel tvrdí, na rozhodnutí žalovaného vyznačit nesprávné datum jeho doručení (respektive stěžovatele o datu převzetí mylně informovat jinak).

Ze spisu krajského soudu dále vyplývá, že stěžovatel podal žalobu ke krajskému soudu osobně (ve čtvrtek) dne 21. 2. 2013, ač s ohledem na datum oznámení rozhodnutí žalovaného lhůta k podání žaloby uplynula stěžovateli již v pondělí dne 18. 2. 2013 (§ 72 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 40 odst. 2 a 3 téhož zákona). Je tedy nesporné, že žaloba byla podána opožděně a že právní úprava tak, jak byla výše citována, nedávala krajskému soudu jinou možnost, než tuto žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Kasační stížnost pak stojí především na námitce, že by zdejší soud měl vzít v úvahu specifické okolnosti, které v rozhodné době panovaly u stěžovatele, tedy na prvním místě to, že stěžovatel při určení konce lhůty pro podání žaloby vycházel z mylného záznamu o datu doručení rozhodnutí žalovaného. Pro posouzení včasnosti či opožděnosti žaloby je však zcela irrelevantní, že oprávněná osoba, která předmětnou zásilku pro stěžovatele převzala, jej nesprávně informovala o datu doručení. Nejvyšší správní soud již dlouhodobě judikuje (což uznává i stěžovatel), že je-li žaloba podána opožděně, nemůže soud zkoumat, z jakých důvodů nebyla dodržena lhůta k podání žaloby, v důsledku jakých skutečností došlo k překročení lhůty, či kdo zmeškání lhůty zavinił; vzhledem k dikci ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. není možné ani to, aby soud svým rozhodnutím zmeškání lhůty prominul a žalobou napadené rozhodnutí věcně přezkoumal (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 Ads 4/2004 - 57; všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>). Nezbyvá tedy než zopakovat, že s ohledem na znění § 72 odst. 4 s. ř. s. je zcela bezpředmětné, zda zaměstnanec stěžovatele (případně jiná osoba) skutečně chybně zaevidoval datum převzetí rozhodnutí žalovaného a zda z tohoto důvodu stěžovatel posléze nesprávně odvodil počátek a konec běhu lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s.; ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. totiž krajskému soudu žádný prostor pro prominutí lhůty k podání žaloby nedává.

Z téhož důvodu není možné přihlížet ani k dalším okolnostem, které stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, tj. k jeho dlouhodobé hospitalizaci a následné rekonvalescenci v období od října 2012 do ledna 2013, které měly mít za následek, že se stěžovatel s rozhodnutím žalovaného fakticky seznámil až 10. 1. 2013. Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud

poznává, že stěžovatel vystupoval v řízení před žalovaným a rovněž i v řízení před správními soudy ze své funkce insolvenčního správce, do níž jej ustanovil insolvenční (tedy místně příslušný krajský) soud [viz § 25 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon); dále též jen „insolvenční zákon“]. Insolvenční správce jedná ve své funkci svým jménem na účet dlužníka, pokud na něho přešlo oprávnění nakládat s majetkovou podstatou (§ 40 odst. 1 insolvenčního zákona). Na základě § 36 insolvenčního zákona je insolvenční správce mj. povinen při výkonu své funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí a společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob. Není pochyb o tom, že úkolem spadajícím do rámce § 36 insolvenčního zákona je také povinnost insolvenčního správce zajistit řádný chod své funkce i v době své nepřítomnosti v zapsaném sídle (bez ohledu na to, z jakých příčin tato nepřítomnost pramení). K tomu, kromě obecně použitelných institutů pracovního a civilního práva (pověřený zaměstnanec, smluvní zastoupení, příkazní smlouva, atp.), slouží i speciální institut zástupce insolvenčního správce podle § 33 insolvenčního zákona; toho může insolvenčnímu správci ustanovit insolvenční soud pro případ, že by ze závažných důvodů nemohl přechodně svou funkci vykonávat. Ze shora podaného právního rámce je tedy zřejmé, že se stěžovatel nemůže oprávněně dovolávat hospitalizace a následné rekonvalescence spadající do doby, kdy probíhalo doručování rozhodnutí žalovaného, a to tím spíše, že po skončení pracovní neschopnosti stále z lhůty pro podání žaloby zbývala ještě nikoli nepodstatná část. Důvody, jimiž stěžovatel vysvětluje opožděné podání žaloby tak nelze akceptovat.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že pokud stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného osobně u krajského soudu teprve dne 21. 2. 2013, učinil tak až po uplynutí lhůty pro její podání, a tudíž krajský soud nemohl postupovat jinak, než ji odmítnout jako opožděnou. Kasační stížnost brojící proti tomuto postupu krajského soudu proto není důvodná a zdejšímu soudu tak nezbylo, než ji zamítnout (§ 110 odst. 1 s. ř. s., věta druhá).

Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že při svém rozhodování reflektoval skutečnost, že napadené usnesení krajského soudu bylo vydáno asistentkou soudce. Jakkoli Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/10 (publikovaném pod č. 224/2013 Sb.) konstatoval rozpor legislativy takový postup umožňující s Ústavou, a příslušné ustanovení zákona zrušil (§ 11 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších soudních úřednících státního zastupitelství), odložil účinky této derogace až ke dni 31. 12. 2013. V době, kdy bylo předmětné usnesení vydáno, tedy zákon takový postup umožňoval, přičemž současně nepředpokládal možnost napadnout takové usnesení žádným řádným opravným prostředkem. Jde tedy o usnesení vydané na základě zákonného zmocnění a bylo možné brojit proti němu kasační stížností.

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého, *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.* Stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný a právo na náhradu nákladů řízení mu tak nenáleží. Pokud jde o (fakticky) procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žalovanému náhrada nákladů řízení nepřiznává.

pokračování

O vrácení zaplaceného soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatel byl totiž od tohoto poplatku osvobozen [§ 11 odst. 2 písm. q) citovaného zákona] a k jeho úhradě byl zdejším soudem dne 30. 10. 2013 vyzván nesprávně.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. června 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu